

KOZMOS

2000
ROČNÍK XXXI.
Sk 30,-

5

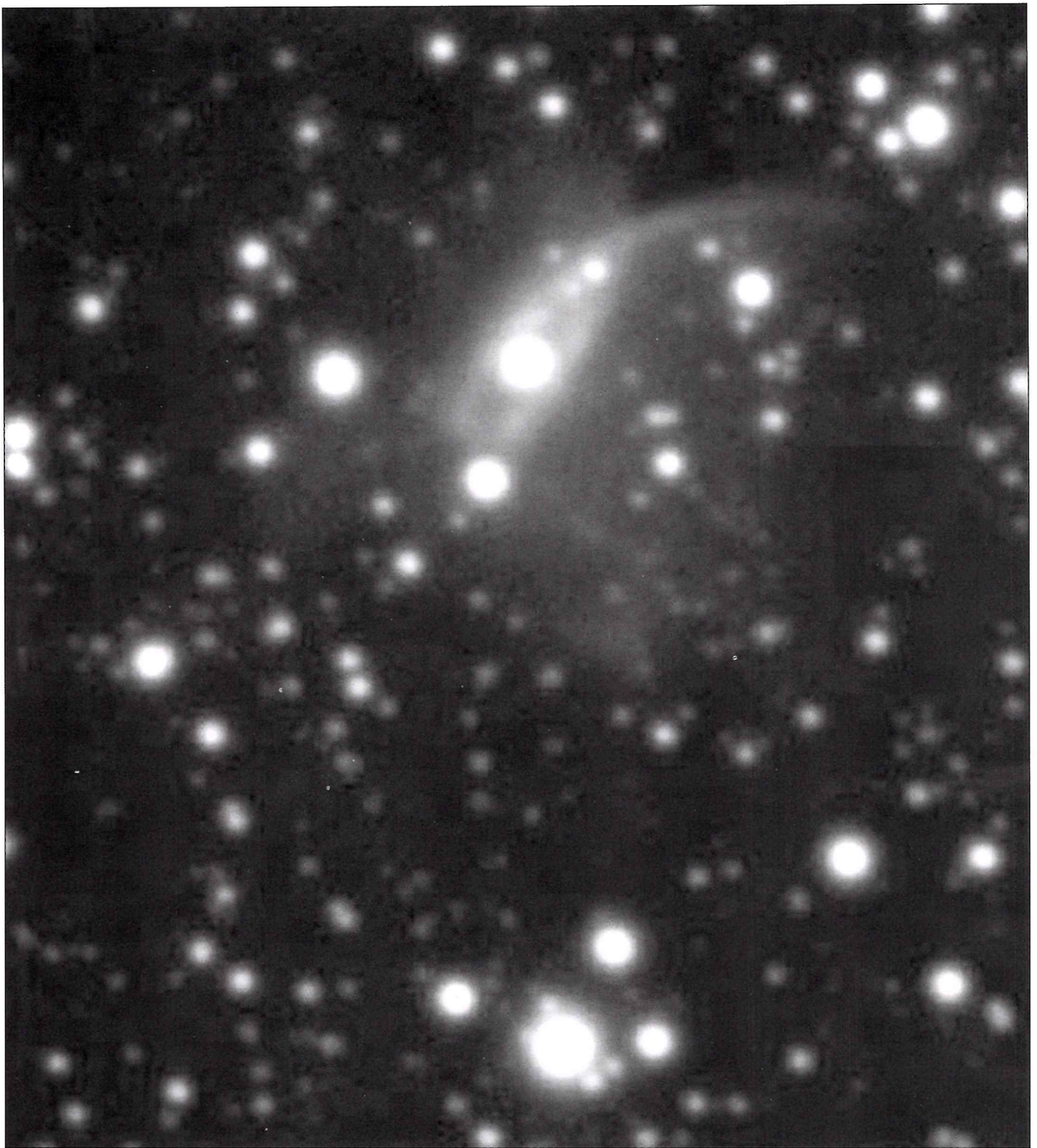
**Martánské
meteority**

**Žijeme
v plochom
vesmíre**

Exodus zo Zeme

Mizivá pravdepodobnosť vesmírnych ciest

Planetárna hmlovina Hen 2-428 bola prvým objektom, ktorý nasnímal Yepun, štvrtý z kvarteta obrích ďalekohľadov VLT, postavení na Európskom južnom observatóriu v Chile. Snímka vznikla kombináciou troch filtrovaných expozícií; exponovala štvorec oblohy s hranou 1,5 oblúkovej minúty.

Prvé svetlo pre štvrtý teleskop z kvarteta VLT

Kvarteto obrích teleskopov na vrchole Cerro Paranal v Chile je konečne kompletne. V noci z 3. na 4. septembra dopadlo na zrkadlo štvrtého, 8,2-metrového VLT ďalekohľadu prvé svetlo. Testovacia kamera „chytila“ obraz vzdialenej planetárnej hmloviny. Jednotka Telescop 4, (ktorej dali meno Yepun), sa bude ešte niekoľko mesiacov testovať, až potom ju zaradia do zostavy. Predchodcovia Yepuna – teleskopy Antu, Kueyen a Melipal – zachytili prvé svetlo v máji 1998, v marci 1999 a v januári 2000. Plocha všetkých štyroch obrích zrkadiel má 210 štvorcových metrov.

Planetárna hmlovina Hen-428 Aquila sa stala prvým objektom, na ktorý astronómi a inžinieri zamerali štvrtý

teleskop VTL. Po nej sa pozorovala a snímala trpasličia galaxia NGC 6822 a špirálová galaxia NGC 7793. Astronómi nedečkavo čakajú na deň, keď sa uskutoční ďalšia časť programu VLT a po prvý raz sa skombinuje svetlo štyroch samostatných teleskopov v jedinom obraze. Prvé testy interferometra VLT sú naplánované na júl 2001.

Všetky štyri reflektory VLT dostali indiánske mená podľa jazyka domorodého kmeňa Mapuche. Lingvisti však po krste Yepuna zistili, že Mapucheovia týmto názvom pomenovali Venušu (presnejšie „večenú hviezdu“), a nie Síríus, ako sa krstní otcovia pôvodne nazdávali.

Podľa internetových zdrojov